

EN RESA TILL BLEKINGE

Tölö Pensionärsförening har som tradition att i form av studiecirkel inlära ett svenskt landskap varje år. Cirkeln som anordnas i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan avslutas med en veckas vistelse på en folkhögskola. I år var det sjunde landskapet som behandlades och att det blev Blekinge var ingen överraskning.

Vi var 28 st pensionärer som begav oss iväg till Bräkne-Hoby Folkhögskola. Efter lunch och inkvartering fick vi bekanta oss med den närmaste omgivningen. Jordbruket kom hit med yngre stenåldern. På 800-900 talet fanns en kungsgård här. I Bräkne-Hoby fanns på 1800-talet 5.200 invånare. Idag finns här 1200 bofasta. Här är dock fortfarande en kulturbygd, med bl.a. Folkhögskola, som inom parentes är Sveriges näst äldsta. Vidare finns här Lantbruksskola, Lanthushållsskola m.m.

1868-1872 byggdes Bräkne-Hoby kyrka. Den är byggd som en romersk basilika med ett mycket ovanligt innertak. Kyrkan är ritad av arkitekten Helgo Zettervall, som också är känd för sin renovering av Lunds Domkyrka, då bl.a. de båda tornen blev högre. I folkmun går de under namnet "Lunna pågar".

Skärva är en gård utanför Karlskrona. Byggnaden är ritad av enskeppsbyggare, nämligen Henrik af Chapman, som också bodde här i många år. Byggtiden var 1/5 år, 1785-1786. En ovanligt kort byggtid efter dåvarande förhållanden. Byggnaden innehåller bl.a. ett litet fönster som vetter mot Karlskrona-varvet. Här kunde af Chapman med kikare följa arbetet på varvet och snabbt ingripa om något mankerade. På varvet sjösattes en fregatt eller linjeskepp var tredje månad, en på den tiden mycket hög kapacitet.

I byggnaden finns ett flertal porträtt av romerska kejsare. För den invigde kunde dessa tavlor öppnas. På baksidan fanns då en världskarta. Nuvarande ägare till Skärva är greve Hans Wachtmeister, som dessutom äger flera stora jordegendomar i Blekinge.

Karlskrona var under stormaktstiden Sveriges tredje stad. I slutet av 1700-talet t.o.m. Sveriges andra stad.

Det var KarlXI som gav order om att Karlskrona skulle byggas. Han blev kung 1672.

På den tiden var både Kristianopel och Ronneby städer. Invånarna här fick order av kungen att flytta till den nya staden Karlskrona. I Ronneby vägrade emellertid befolkningen att flytta från sina hem. Kungens soldater beslagtogs då alla fönster och dörrar. När vintern kom med sträng kyla, fanns ingen annan utväg än att ge sig iväg till Karlskrona.

Karlskrona byggdes ursprungligen på en ö nämligen Trossö. Denna ägdes av en lantbrukare i Nättraby vid namn Viktus Andersson. Han vägrade sälja ön och sattes då i fängelse på kastellet i Karlshamn och efter några år gav han med sig. Det berättas dock att han fick ha sin hushållerska med sig, så han måste tydligen inte alltför dåligt.

På Trossö ligger i dag en stor del av den militära verksamheten, däribland Amiralitetskyrkan, färdigställd 1685. Den är byggd som ett provisorium i trä. Skulle sedermera ersättas med en kyrka i stenmaterial, men så blev alltså inte fallet. Den är Sveriges största träkyrka. I kyrkan står bl.a. gubben Rosenbom i original. En kopia står utanför kyrkan. Originalen har snidats av en finsk skulptör, som var specialist på galjonsfigurer. Arkitekt för kyrkan var den då inte helt obekante Erik Dahlberg. Han står i dag staty i Karlskrona. Altartavlan är en kopia av en tavla målad av Rubens.

På Trossö ligger den gamla bastionen Aurora. Vidare ligger där ett fängelse, som går under namnet Vita Briggen. General-Amiral Hans Wachtmeister finns också att beskåda som staty utanför Aurora.

I Karlskrona finns också Sveriges äldsta bryggeri, Tyska bryggaregården. Det är nu restaurerat och användes som allaktivitetshus för stadens föreningar.

Stortorget i Karlskrona är norra Europas största torg. Här ligger Tyska kyrkan (Trefaldighetskyrkan) liksom

Fredrikskyrkan med två stympade torn, ritad av Karl Gustav Tessin.

Hela varvsområdet är omgärdat av en 4 m hög stenvmur. Denna är byggd av ryska krigsfångar. Materialet är blekingegranit och muren står lika stabil ännu i våra dagar. Tala om gediget arbete. Gubbarna som jobbar på varvet går allmänt under namnet pillemasare, vad det nu kan innebära.

I dag är Karlskrona utspritt kring hela Borgmästarefjärden. Där ligger även det gamla skeppsgossefartyget Jarramas, systerfartyg till Najaden i Halmstad.

Namnet Jarramas kan ju förefalla lite märkligt, men det namnet kommer från Turkiet, genom Karl XII. 1709 stod ju slaget vid Poltava då general Lewenhaupt och så gott som hela svenska armén blev inringade av ryssarna och kapitulerade. Karl XII med några av sina män lyckades dock fly till Turkiet där Karl XII bodde i 5 år. Han lyckades få sultanen att öppna krig mot Ryssland tre gånger. En gång var tsar Peter och hela ryska hären inringad men tillfället schabblades bort.

Blekinges befolkningsutveckling.

År 1900 hade Blekinge 150 000 invånare. I dag är siffrans densamma alltså fortfarande 150 000.

Blekinge har 51 invånare pr km². Motsvarande siffra för hela landet är 43 pr km².

Sverige hade år 1900 5 miljoner invånare, motsvarande siffra är idag 8.5 miljoner.

Av ovanstående framgår att medan hela landet haft en relativt kraftig befolkningsutveckling, har Blekinge stått stilla.

I mitten av 1800-talet startade en tysk man stenindustrin i Blekinge. Hans namn var Franz Herman Wolff. Som mest fanns det 1389 st stenbrott i Blekinge. Den mesta stenen gick på export till kontinenten.

HISTORIA OCH KULTUR

Hoby Skog delar Blekinge även kulturellt. Ett bevis på denna delning är att man i dag har ett länssjukhus i Karlskrona och ett i Karlshamn. Det borde ju räcka med ett placerat centralt i landskapet t.ex. i Ronneby.

Björketorpsstenen är den största runstenen i Blekinge. Vidare minner Hjorthamra gravfält om tidig bebyggelse i Blekinge. Det uppfördes på yngre stenåldern, 500-1000 år efter Kristi födelse.

Hela Alnö är numera naturreservat, ägare är släkten Wachtmeister.

Nu finns broförbindelse från Alnå till Hasslö. Där är den frireligiöse riksdagsmannen Fabian Månsson född och uppvuxen. Han var socialdemokrat. Det är därför inte konstigt att statyn över honom invigdes av Olof Palme på 1960-talet. Fabian Månsson var även författare och har skrivit ett flertal böcker. Den mest kända är: Rättfärdiggörelse genom tron.

Lyckeby utanför Karlskrona har varit stad. Den brändes dock av svenskarna flera gånger. De bördigaste områdena är Ramdalaslätterna. Där ligger också Ramdalakyrkan, byggd på 1100-talet.

Vidare är Senoren känd för sin goda potatis, de s.k. Senora-potäterna.

På Tjurkö odlas mest gurkor, som går till inläggning, (saltgurkor m.m.)

Karlshamn hette tidigare Bodekull, men döptes om till Karlshamn efter Karl X.

Här verkade brännvinskungen Smith. Här tillverkades även punsch, Karlshamns Flagg, men denna tillverkning är nu flyttad till Falkenberg.

Karlshamn utsattes för en stor brand på 1700-talet, då en stor del av staden blev lågornas rov.

Här står statyn med Karl-Oskar och Kristina där Karl-Oskar blickar ut över havet medan Kristina ser tillbaka mot Småland.

Hanö ligger utanför Listerlandet. Här ligger den engelska kyrkogården, som blev sista vilorummet för ett antal sjömän ur engelska flottan. Hanö var bas för engelska Östersjöflottan åren 1807 - 1814. Det var under Napoleonkrigens senare skede då svenskarna höll på Napoleon, medan England var i krig med honom. T.o.m. lord Nelson har trampat Hanös jord.

Ronneby

Den värsta massakern som inträffat i någon nordisk stad utsattes Ronneby för i mitten av 1500-talet. Det var svenskarna som slog till mot den då danska staden Ronneby. Kungens, Erik XIV, knektar skonade varken kvinnor, barn eller åldringar. Förutom dessa mördades ca 2 000 man. Ronneby blodbad var ett av vår historias värsta våldtäkt på en stad, betydligt värre än det mer omskrivna Stockholms blodbad.

Författare i Blekinge

Bland de mera kända Blekingeförfattarna kan nämnas Harry Martinsson, som var född i Nyteboda utanför Olofström samt Sven Edvin Salje, som föddes och växte upp i Jämshög. Han har skrivit en mångfald böcker bl.a. Hantverkargatan som skildrar livet i Jämshög under hans ungdomstid. Idag finns den gamla skolbyggnaden kvar på Hantverkargatan där Salje gick i skolan. I dag är skolanhembygdsmuseum. Harry Martinsson har också skildrat sin uppväxttid i boken "När nässlorna blommar".

Bäckaskog.

Vid hemresan från Blekinge gick färden norr om Ivö-sjön till Bäckaskogs slott. Detta var ursprungligen byggt som ett kloster, anlagt på 1200-talet som kanikkloster inom premonstratensorden. Dessa munkar kom ursprungligen från den franska byn Premonfre.

Det sekulariserades 1537. Bäckaskog blev därefter förläning inom ätten Ulfstand mot att han försörjde munkarna. Sedan övergick Bäckaskog till ätten Brahe, samt ägdes slutligen av ätten Ramel, men reducerades till kronan av Karl XI 1680. Officiella orsaken härtil var att Ove Ramel var alltför danskvänlig.

Av det gamla klostret finns idag endast munkarnas kök och källare samt klosterkyrkan kvar.

Klostrets kryddträdgård lever kvar i restaurerat skick och här lär finnas alla växter som är omnämnda i bibeln. Slottet uppfördes på 1600-talet med den gamla klosterbyggnaden som stomme.

Bäckaskog var på 1800-talet utarrenderat till kronprins Oscar(I), Karl XV och kronprins Fredrik, sedermera Fredrik VIII av Danmark.

Karl XV hade Bäckaskog som lustslott. Han tillbringade ofta somrarna här och förde då stort hov där festligheterna avlöste varandra.

Tjugofem frågor om Blekinge att besvara!

1. Vad heter gubben som står staty utanför Amiralitetskyrkan i Karlskrona?

Svar:

2. Vem grundade Karlskrona 1680?

Svar:

3. Vad heter fullriggaren som på sin tid var skeppsgossfartyg i Karlskrona, numera finns servering ombord?

Svar:

4. Var slöts freden mellan Danmark och Sverige år 1645?

Svar:

5. I vilken stad hålles Tosia Bonnadan?

Svar:

6. Vad heter Blekinge landskapsblomma?

Svar:

7. Var föddes Harry Martinsson?

Svar:

8. Vad är Mörrumsån bekant för?

Svar:

9. Vad heter författaren från Jämshög, som bl.a. skrev Hantverkargatan?

Svar:

10. Var ligger ST Nicolaikyrkan som började byggas på 1300-talet?

Svar:

11. I vilken stad ligger Brunnsparken?

Svar:

12. Var ligger utvandrarmonumentet?

Svar:

13. Vilken dryck är Karlshamn känd för?

Svar:

14. Vilken känd skulptör ligger begravd på kyrkogården i Olofström?

Svar:

15. Vad hette Karlshamn före 1666?

Svar:

16. Vad är Svängsta känt för?

Svar:

17. Vad heter den stora bokskogen på gränsen mellan Skåne och Blekinge?

Svar:

18. Vilken stad ligger på Listerlandet?

Svar:

19. Vad kallas Blekinges urinvånare?

Svar:

20. Vad hette den mest kände snapphanen?

Svar:

21. En känd politiker från Blekinge hette vad?

Svar:

22. Vem är avbildad på Utvandrarmonumentet?

Svar:

23. Vad heter Blekinges landskapsdjur?

Svar:

24. Vad är kroppkakor?

Svar:

25. Vad heter Blekinges landshövding?

Svar:

Namn:

Antal rätt:

STUDIECIRKEL I BVS, TÖLÖ SERVICEHUS, START 12-2-90.

I studiecirkeln ingår ett 10-tal deltagare, samtliga medlemmar i Tölö Pensionärsförening SPF.

1. Boende

1.1 Hur bor de äldre i vår kommun del idag?

Det stora flertalet bor i egen bostad, bestående av lägenhet eller egen villa. Många äldre i vår församling har tidigare bedrivit jordbruk och bor kvar i sina bostäder. I Tölö Servicehus finns 22 lägenheter fördelade på 8 st á 56 m² med vardagsrum, sovrum och kök samt toalett med duschutrymme. Vidare finns 14 st á 50 m² med vardagsrum, sovalkov och kök samt toalett med duschutrymme. Dessutom finns i Servicehuset 6st gästrum, som får disponeras under kortare tid av personer som blivit hemskickade från lasarett e.d. och har svårt att klara sig ensamma. Dessa rum är mycket frekventerade och uppskattade.

Den större lägenheten kostar idag 2.221:-/mån. och den mindre 1.983:-/mån.

Till lägenheter i Tölö Servicehus finns för dagen 6 st sökande med stort behov av lägenhet och 39 st med vårdbehov. Dessutom finns ett stort antal mindre prioriterade sökande.

Sammanfattningsvis kan sägas att ett stort behov av service-lägenhet finns i vår kommun del, uppskattningsvis ett 100-tal. Behovet förväntas stiga.

1.2 Täcker planerad byggnation kommun delens behov?

Enligt erhållen information skall området vid Signes Kulle bebyggas med en serviceanläggning för äldre. Här skulle bli ett tillskott på 330 lägenheter. Dessa lägenheter är även avsedda för centralorten. Om Tölö-Älvsåker kan få disponera hälften av dessa, torde behovet täckas. Om inte måste ytterligare nybyggnation till.

1.3 Lägenheternas utformning.

I studiecirkeln har diskuterats lämplig utformning av servicelägenheter. Härvid har följande förslag framkommit.

Alt.1. lägenheter om vardagsrum, sovrum, kök och toalettutrymme med hall och klädkammare, ca 50 m² lägenhetsyta. Köket skall vara inrett med sedvanlig skåpsinredning, elspis, bakugn, diskbänk etc. I köket skall också finnas plats för matbord med plats för 4 personer (ev. gäster). Toalettutrymmet skall vara utrustat med dusch i stället för badkar.

Till varje lägenhet skall finnas uteplats för boende i bottenvåningen. Övriga lägenheter skall förses med balkong. Golvens ytbeläggning bör vara linoleummattor på mjukt underlag t.ex. trä. Matta direkt på betonggolv blir för stunt och får således ej förekomma.

Beträffande fönster bör dessa utformas så att de är lätta att putsa.

Alt.2. lika alt. 1 men med 56 m² lägenhetsyta och med dörr till sovutrymmet.

1.4 Förslag till områden för nybyggnation.

Vid nuvarande Tölö Servicehus finns tomtmark för ytterligare lägenheter, ca ett 20-tal. Dessutom har vi ett lämpligt område i anslutning till nya golfbanan vid Fors. Där är idag ett antal kolonilotter, som det naturligtvis är synd att flytta, men vi tror att det går att hitta annan lämplig mark för kolonier.

Fördelar med denna placering av serviceanläggning:

- a) motions- och promenadstråk inpå knutarna.
- b) gångavstånd in till centrum
- c) nära till affärer (Favoriten m.fl.)
- d) relativt lugnt och trafikfritt område
- e) nära till Vårdcentralen

Nackdelar: kolonilotterna måste flyttas. Dock är det önskvärt att ett mindre område kunde få odlas av trädgårdintresserade hyresgäster i serviceanläggningen.

1.5 Flyttningar

Övergripande mål: Den som så önskar skall kunna få sina vård- och omsorgsbehov tillgodosedda i den egna bostaden. Beträffande påståendet att drygt hälften av alla boende på sjukhem och ålderdomshem ej skulle fått vara med och påverka flyttningen från sin egen bostad ställer vi oss tvivlande. I varje fall gäller det inte Tölö Servicehus där alla vi talat med kommit dit av egen fri vilja. Så vill vi kommentera en enkät från Örebro, där vi kan läsa följande: De som bor på sjukhem och ålderdomshem har generellt lägre inkomster, sämre utbildning, färre sociala kontakter och större hjälpbehov än de som bor kvar i eget boende.

Vi anser att hälsotillståndet är den dominerande faktorn om man kan bo kvar i egna bostaden, eller ej. I Tölö Servicehus bor flera högutbildade personer och många som haft goda inkomster. Örebro-enkäten stämmer således inte i vår kommun.

1.6 Vilken är orsaken till att äldre flyttar från eget boende till ålderdomshem och sjukhem?

Som tidigare sagts är sjukdom den helt dominerande orsaken. Andra orsaker kan vara att man helt enkelt inte orkar med att sköta ett stort hus, i många fall dessutom med stor trädgårdstomt.

Ofta beror en flyttning på att ena parten går bort och den kvarvarande får svårt att klara sig själv.

Några känner en viss otrygghet och är rädda för att "något skall hända". De upplever den kommunala servicen som otillräcklig och saknar i många fall trygghetslarm.

1.7 Erbjuds idag tillräckligt med alternativ till flyttning?

Svaret måste bli ett bestämt nej. Antal servicelägenheter och pensionärlägenheter är helt otillräckligt i vår kommun.

1.8 Personalens och anhörigas roll i samband med flyttningar.

Vi tror att det är viktigt att personer som flyttar till en servicelägenhet eller liknande får ha kvar sin gamla bostad en tid, så att de har en känsla av att kunna flytta hem igen om de inte skulle trivas. Denna förvissning gör det säkerligen lättare att anpassa sig till, för många en

Mycket beror naturligtvis också på att personalen på serviceinrättningarna tar hand om de nyinflyttade på ett vänligt och tillmötesgående sätt. Särskilt viktigt torde detta vara första tiden, då många nyinflyttade känner sig osäkra innan de hunnit bekanta sig med omgivningen.

1.9 Hur skulle du vilja förbereda och genomföra din egen flyttning?

Söka ny bostad i god tid. Frågan är då om det lönar sig att ställa sig i någon sorts kö till servicelägenhet eller pensionärlägenhet eller om dessa fördelas endast efter vårdbehov. Om vi tar Tölö Servicehus som exempel finns som tidigare nämnts, i dag 6 sökande med akut vårdbehov och 39 sökande med vårdbehov, alltså förutsätter vi att i dagens läge man enbart ser till vårdbehovet vid fördelning av lägenheter. Enligt information har kommunen en bostadsförmedling där man kan ställa sig i kö mot en insats av 500:- kr. som återbetalas då man av någon orsak lämnar kön. Frågan är om denna kö gäller för service- och pensionärlägenheter?

Andra möjligheter är att byta ned sig från ett större till ett mindre hus eller lägenhet, liksom att byta från 2-vån. till enplanshus om man skulle ha svårigheter att gå i trappor.

1.10 Privata boendeanternativ.

Av studiematerialet framgår att pensionärer på många håll planerar att bygga servicehus i egen regi. Här inställer sig genast ett antal frågor:

a) får dessa samma bidragsmöjligheter som om man bygger i kommunal regi?

b) blir i så fall hyran något så när jämförbar med motsvarande lägenhet i kommunalt servicehus?

c) hur ordnas fastighetsskötsel, gräsklippning, snöskottning etc.?

1.11 Särskilda boendeformer i Kungsbacka.

Hit räknas: servicebostäder 1,9 % av pensionärerna

gruppboende 0,1 % " - " -

ålderdomshem 2,2 % " - " -

lokala sjukhem 2,3 % " - " -

Summa 6,5 % " - " -

Alltså bor 93,5 % av pensionärerna i Kungsbacka i vanliga bostäder.

De faktiska siffrorna blir då för pensionärer över 65 år 1989:

gruppboende	7	st	
servicebostäder	122	"	
ålderdomshem	141	"	
lokala sjukhem	147	"	summa 417 st

I vanliga bostäder bor 5976 st således den helt dominerande gruppen.

1.12 Lokala sjukhem.

En stor del av rummen i sjukhemmet i Kungsbacka är avsedda för 3-4 boende. Detta är säkerligen mycket störande för de flesta. Inga rum borde vara belgata med mer än 2 boende. De flesta vill säkert bo i enkelrum.

Dessutom är vi av den uppfattningen att åldersdementa bör vara på särskilda avdelningar.

Ett stort problem för dagen är att många patienter får ligga kvar på vanliga sjukhus efter operation o.d.för att de inte kan beredas plats på annat sätt. Detta belastar givetvis sjukvården på ett felaktigt sätt. Som exempel kan nämnas att ortopediska kliniken på Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg endast kan utnyttja sin operationsavdelning till 35 % p.g.a. att opererade patienter tvingas ligga kvar för länge. Samtidigt står människor med svåra smärtor i årslånga köer för höftledsoperationer m.m. Detta är ju på tok och naturligtvis inget unikt för Sahlgrenska.

Alltså; fler platser för rehabilitering och eftervård.

Beträffande personalens klädsel på sjukhemmen tycker vi det ser rent och propert ut med vita rockar och detta kan väl näppeligen vara till nackdel för patienterna. Vill personalen ha mera personlig klädsel må det vara hänt, men vi tror inte att detta påverkar patienternas trivsel.

1.13 Ålderdomshem.

Statliga bostadslån utgår för ny- och ombyggnad av ålderdomshem. Förutsättning är då att varje hyresgäst bor med eget hyreskontrakt. Blir detta i så fall detsamma som nuvarande servicehus eller vad är skillnaden?

1.14 Hur skulle du vilja bo om du inte kunde bo kvar i din nuvarande bostad?

a) I pensionärlägenhet.

Här vill vi dock föreslå en del förbättringar.

Eventuella småfel skall åtgärdas snabbare.

En person med bestämmanderätt som hyresgästerna kan vända sig till.

Tryckt meddelande skall lämnas till de nyinflyttade med telefonnummer etc. till vaktmästare och andra berörda.

Så till lägenheternas utformning. Här anser vi att ett rum + kök (46 m² på Signes Kulleområdet) är för lite.

Minimum borde vara 2 rum + kök för en pensionärlägenhet.

Om husen bygges i mer än en våning bör hiss installeras.

b) I servicelägenhet modell Tölö Servicehus á 56 m².

c) På ålderdomshem i absolut nödfall.

1.15 Vilka krav kommer du och andra äldre att ställa på 90-talets äldreboendestäder.

a) De bör ligga centralt med gångavstånd till affärer.

b) Lägenheter om minst 2 rum + kök, modernt utrustade.

c) Tillgång till terapi- och andra gemensamhetslokaler.

1.16 Hur ser utbyggnadsplanerna ut för Tölö? Svarar de mot behoven?
Det vi sagt tidigare om Signeskulle-projektet gäller här.

1.17 Kan privata eller kooperativa bostadsalternativ vara något för oss i Tölö?

Mycket intressant under förutsättning att samma bidrags- och lånemöjligheter finnes som om man bygger i kommunal regi. Dessutom måste det bli rimliga boendekostnader.

2. Vård.

2.1 Anhörigas vård.

Som framgår av kursmaterialet är de anhörigas vård av stor omfattning och mycket viktig, inte bara för de vårdsökande utan för hela samhället. Lennart Johansson har i sin bok: "Omsorg i det tysta" räknat fram att det skulle kosta samhället ca 2 miljarder att ersätta de anhörigas insatser med offentlig vård.

Vi frågar oss då, i vilken utsträckning får de anhöriga ersättning för denna vård och hur ser taxan ut?

Vem betalar skatt eller är inkomsten skattebefriad?

Viktigt är också att anhöriga vårdare får tillfälle att diskutera och utbyta erfarenheter med andra vårdare av anhöriga. Som exempel kan nämnas att anhöriga vårdare i Mölndal träffas en gång pr månad. Något för Kungsbacka att ta efter!

2.2 Hur ser framtiden ut?

Vi tror att samhällsinsatserna kommer att öka. Detta beror mycket på att både man och hustru ofta förvärvsarbetar och därför inte har tid med anhörigvård.

Dessutom har samhället förändrats från det gamla bondesamhället på så sätt att barn i vuxen ålder allt oftare bor långt från föräldrarna.

För att klara vårdbehovet framkom förslag om att införa någon form av samhällstjänst eller värnplikt även för flickor. Här om rådde dock delade meningar.

Avlastning för anhöriga vårdare tror vi är särskilt viktigt. Denna verksamhet är otillräcklig idag.

För eftervård måste fler platser finnas om sjukvården skall fungera tillfredsställande.

2.3 Vilka stödformer finns i Tölö? Räcker de till?

I Tölö Servicehus finns 5 rum för eftervård och avlastning av anhöriga. Dessa rum är mycket frekventerade och uppskattade. Behövs fler i framtiden.

Hemvården fungerar men utbildningen bör förbättras genom hemsamaritkurser. Numera finns på högstadiet särskild vårdlinje som borde medföra förbättring härvidlag.

2.4 Kan föreningar och enskilda pensionärer avlasta anhöriga?

Vi tror att väntjänsten som bedrivs i en del pensionärsföreningar kan göra mycket för att göra livet trivsammare för de våldsökande, t.ex. genom att bara prata med dem, hjälpa dem vid besök hos läkare, att handla m.m. I Tölö pensionärsförening har vi beslutat ta kontakt med diakonissan för eventuellt samarbete.

2.5 Är anhörigvård alltid bra?

Inte alltid, men i de allra flesta fall.

3. Service

3.1 Omsorgsnivå

Den nu gällande taxan, avgiftstaxan för hemhjälp verkar onödigt tillkrånglad och torde kunna förenklas till fördel för pensionärer med vårdbehov.

Hemsamariterna skall ha en ordentlig utbildning och därmed också erfarenhet av förekommande sysslor, som t.ex. matlagning, städning etc. De bör som en följd därav också få bättre betalt. Så anser vi att vårdpersonalen skall göra det som behöver göras i det aktuella fallet. Detta avgöres av personalen och de boende gemensamt, inte som nu, att en del mindre lämpliga paragrafer skall avgöra vad personalen får göra och inte göra.

3.2 Städutrustning

Hemsamariter som vi talat med har framhållit vikten av att fungerande städutrustning finns tillgänglig hos de vårdsökande. Här föreligger tydligen brister idag. Som exempel framhölls dåliga dammsugare etc. Här måste ändring till stånd, så att ordentliga arbetsredskap finns.

3.3 Samma personal.

Vi har förstått att det är av stor vikt att de vårdsökande så långt det är möjligt får hjälp av samma hemvårdarinna. Ideliga byten av personal gör många äldre oroliga och miss-tänksamma. Vid samtal med hemvårdsassistenten vid Tölö Servicehus poängterade särskilt att det är bra med hemvårdarinnor som är vana och kända av de vårdsökande.

3.4 Städning.

Kommunala städpatruller är tydligen inte planerade för dagen. Privata städfirmor finns, men torde bli avsevärt dyrare för de vårdsökande. I många fall kan nog anhöriga hjälpa till med fönsterputsning och visst städarbete.

3.5 Vad tycker du fungerar bra och mindre bra i den hemtjänst/hemsjukvård som erbjuds idag?

Hemtjänsten fungerar i stort sett bra. Observera dock vad vi tidigare sagt om byte av personal o.d.

Hemsjukvården fungerar på så sätt att man vid akut sjukdom kan få hembesök av distriktssköterska. Däremot är det svårare att få hembesök av läkare, som inte är privatpraktiserande.

3.6 Försök beskriva de tre mest angelägna områdena för att förbättra hemtjänst och hemsjukvård i Tölö.

- a) Byt inte personal till de vårdsökande.
- b) Klara regler för vad hemvårdarinnorna får göra (skall göra).
- c) Såpass utbildning i matlagning att hemvårdarinnorna kan laga till enklare maträtter.
- d) Beträffande hemsjukvård tror vi att det kunde vara bra med hembesök av läkare vid vissa tillfällen.

3.7 Skulle du vilja se fler alternativ till kommunens och primärvårdens hemtjänst och hemsjukvård.

Möjligen hemtjänst av privata firmor under förutsättning att detta ej blir dyrare för de vårdsökande. Detta gäller även hemsjukvården och privatpraktiserande läkare.

3.8 Har du några förslag till hur man skulle kunna erbjuda de pensionärer som bor i småhus hjälp med trädgårds- och fastighetsskötsel?

Här finns ett stort behov. Tidigare fanns något som kallades "Ruter fem" dit man kunde ringa och få hjälp med gräsklippning, trädgårdsskötsel m.m.. Tyvärr fungerar inte "Ruter fem" idag. Angeläget att kommunen får fart på denna eller liknande organisation. Här kan även invandrare göra en insats om byråkratin mildras en smula.

3.9 Skulle du kunna tänka dig att betala lite mer för att få viss service som normalt inte ingår i hemtjänsten?

Kan tänkas. Till exempel städpatruller, som utför fönsterputsning etc.